

Egyes áruk Oroszországba és Belaruszba történő újrakivitelének tilalma

I. Általános szabályok

Egyes kiviteli tilalom alá eső termékek harmadik országba kivitelekor **az exportőröknek szerződésben (abban elhelyezett záradékban) meg kell tiltaniuk az Oroszországba és a Belaruszba irányuló újrakiviteleteket.**¹ Ezzel a rendelkezéssel a **kellő gondosságra vonatkozó gyakorlat jogi kötelezettséggé vált** bizonyos érzékeny áruk kivitelénél. Az exportőröknek kellő körültekintéssel – például, partnerek vagy megváltozott termékigények feltérképezésével – kell eljárniuk annak érdekében, hogy megfeleljenek a szankciós előírásoknak.

Az előírásokat **Oroszországra 2024. március 20-tól, Belaruszra 2024. július 1-jétől kell alkalmazni.**

Az Oroszország és a Belarusz elleni szankciókat tartalmazó EU és EK rendelet alapján, a gazdálkodók **kötelesek tájékoztatni az illetékes hatóságokat, ha tudomásukra jut, hogy partnerük a termékeket továbbadja** Oroszországba vagy Belaruszba. A Magyarországon letelepedett gazdálkodóknak **Budapest Főváros Kormányhivatalát kell tájékoztatniuk.** Továbbá, a szerződésnek ki kell térnie a jogorvoslati lehetőségekre is a szerződésben vállalt kötelezettségek megszegésekor. Az exportőröknek **tájékoztatniuk kell** az illetékes hatóságokat minden **általuk kötött közbeszerzési szerződésről**, amely részesült a mentességből, a szerződés megkötésétől számított két héten belül.²

Az előírásokat az alábbi táblázat szerinti termékek kivitelénél kell alkalmazni.

EU rendelet		
Jogszabályi hely	Melléklet	Árukör
3c. cikk	XI.	légi közlekedésben, űriparban használt áruk
	XX.	sugárhajtómű-üzemanyagok, üzemanyag-adalékok
2aa. cikk	XXXV.	egyéb tűzfegyverek, fegyverek
12g. cikk	XL.	közös magas prioritású termékek, kivéve a 8457 10, 8458 11, 8458 91, 8459 61, 8466 93 vámtarifaszám alá tartozó termékek
	258/2012/EU rendelet I. melléklet	tűzfegyverek és lőszer
EK rendelet		
Jogszabályi hely	Melléklet	Árukör
1ba. cikk	XVI.	egyéb tűzfegyverek, fegyverek
1sa. cikk	XVII.	légi közlekedésben, űriparban használt áruk
8g. cikk	XXVIII.	belső égésű motorok, sugárhajtómű-üzemanyagok, üzemanyag-adalékok

¹ Az Oroszországgal szemben elrendelt szankciókat tartalmazó 833/2014/EU rendelet (EU rendelet) 12g. cikk (1) bekezdése és a Belarusszal szemben elrendelt szankciókat tartalmazó 765/2006/EK rendelet (EK rendelet) 8g. cikk (1) bekezdése.

² Az EU rendelet 12g. cikk (2b)-(4) bekezdése és EK rendelet 8g. cikk (4)-(6) bekezdése.

	XXX.	közös magas prioritású termékek, kivéve a 8457 10, 8458 11, 8458 91, 8459 61, 8466 93 vámtarifaszám alá tartozó termékek
	258/2012/EU rendelet I. melléklet	tűzfegyverek és lőszer

Az előírásokat nem kell alkalmazni³:

- az EU Rendelet VIII. és az EK rendelet Vba. mellékletében szereplő harmadik országokba – Amerikai Egyesült Államok, Japán, Egyesült Királyság, Dél-Korea, Ausztrália, Kanada, Új-Zéland, Norvégia, Svájc, Liechtenstein, Izland – irányuló kiviteleknél, vagy
- az EU rendelet XL. és az EK rendelet XXX. mellékletében szereplő, a 8457 10, a 8458 11, a 8458 91, a 8459 61, a 8466 93 KN-kód alá tartozó termékekkel kapcsolatos szerződések teljesítésére,
- a 2023. december 19. előtt kötött, a 8457 10, a 8458 11, a 8458 91, a 8459 61, a 8466 93 KN-kód alá tartozó termékektől eltérő szerződések teljesítésére 2025. január 1-jéig vagy a lejáratukig, attól függően, hogy melyik a korábbi időpont,
- a 2024. július 1. előtt megkötött szerződések teljesítésére a lejáratukig, és
- a harmadik országbeli hatósággal vagy nemzetközi szervezettel kötött közbeszerzési szerződésekre.

Az előírásokról és a kellő gondosságon alapuló intézkedésekről korábban a Bizottság tájékoztatást, a NAV pedig több közleményt adott ki. **A NAV jelenlegi gyakorlata a Bizottság által kiadott tájékoztatásokon alapul.**

A Bizottság angol nyelvű tájékoztatása az alábbi linken érhető el:

https://finance.ec.europa.eu/publications/no-re-export-russia-clause_en

A Bizottság tájékoztatása, valamint az EU rendelet és az EK rendelet alapján a következőkre hívjuk fel a figyelmet.

- Az EU rendelet 12g. cikke szerinti kiviteleknél, a **2023. december 19. előtt** kötött szerződéseknél, az **átmeneti időszakban (2025. január 1-jéig) módosítani kell a szerződéseket.** Az EK rendelet 8g. cikke szerinti kiviteleknél pedig **2024. július 1-je előtt** szükséges ezt megtenni. Az EU rendelet szerinti kiviteleknél, a **2023. december 19-ét követően kötött szerződéseknek 2024. március 20-tól már tartalmazniuk kell** a szerződéses garanciákat. Az EK rendelet 8g. cikke szerinti kiviteleknél pedig a **2024. július 1-jétől kötött szerződésekben szerepelnie kell** az újrakiviteli tilalomra vonatkozó garanciáknak.
- Az EU rendelet és az EK rendelet **nem határozza meg** a záradék szövegét, a garanciákat, a jogorvoslati lehetőségeket.

³EU rendelet 12g. cikk (2)-(2a) és az EK rendelet 8g. cikk (2)-(3) bekezdése.

- A záradéknak a **szerződés lényeges elemének** kell lennie (a Bizottság tájékoztatása tartalmaz egy sablonszöveget is a szerződések kiegészítéséhez).
- A szerződéses garanciáknak, a jogorvoslatnak **ésszerűen erősnek kell lenniük** ahhoz, hogy a vevő ne adhassa tovább a terméket Oroszországba és Belaruszba (ilyen lehet többek között a szerződés felbontása vagy kötbér kikötése szerződésszegés esetén).

II. TARIC-intézkedések

Az előírásokat 2024. október 21-től **integrálták a váminformatikai rendszerbe (TARIC)**, így az újrakiviteli tilalomra vonatkozó **záradék bemutatása vagy a mentességek igazolása ellenőrizhető**.

Ha az eljárás alá vont áru az EU rendelet vagy az EK rendelet fenti mellékleteiben szerepel, a kiviteli **vám-árnyilatkozatokon** az alábbi **TARIC-igazoláskódok** valamelyikét kell szerepeltetni.

Igazoláskód	Igazoláskódhoz tartozó leírás	Alkalmazása és jogcíme
Y227	A szerződés megtiltja az Oroszországba történő újrakivitel és az Oroszországban való felhasználás céljából történő újrakivitel. Oroszország – a 833/2014/EU rendelet 12g. cikkének (1) bekezdése.	Ha a szerződés tartalmazza az Oroszországba történő újrakiviteli tilalomra vonatkozó klauzulát az EU rendelet 12g. cikk (1) bekezdés szerint.
Y228	A 833/2014/EU tanácsi rendelet 12g. cikkének (1) bekezdésében meghatározott tilalmak nem alkalmazandók (lásd a 12g. cikk (2) (b) bekezdésében foglalt szerződéses kivételeket).	Ha a szerződésben nem kell szerepeltetni a klauzulát, mert mentes a szállítás a kötelezettségek alól az EU rendelet 12g. cikk (2) bekezdése alapján.
Y229	Harmadik ország hatóságával vagy egy harmadik ország hatóságával kötött közbeszerzési szerződések nemzetközi szervezet – az (EU) .../... rendelet 12g. cikkének (2a) bekezdése 833/2014.	Ha az exportőr igazolja, hogy közbeszerzési szerződést kötött harmadik országos partnerével, ezért nem kell alkalmazni a klauzulát az EU rendelet 12g. cikk (2a) bekezdése alapján.
Y230	A szerződés tiltja a Belaruszba történő újrakivitel és a Belaruszban való felhasználás céljából történő újrakivitel – a 765/2006/EK tanácsi rendelet 8g. cikkének (1) bekezdése.	Ha a szerződés tartalmazza a Belaruszba történő újrakiviteli tilalomra vonatkozó klauzulát az EK rendelet 8g. cikk (1) bekezdés szerint.
Y231	A 765/2006/EK tanácsi rendelet 8g. cikkének (1) bekezdésében meghatározott tilalmak nem alkalmazandók (lásd a 8g. cikk	Ha a szerződésben nem kell szerepeltetni a klauzulát, mert mentes a szállítás a

	(2) bekezdésében szereplő szerződéses mentességeket).	kötelezettségek alól az EK rendelet 8g. cikk (2) bekezdése alapján.
Y232	Harmadik ország hatóságával vagy nemzetközi szervezettel kötött közbeszerzési szerződések – a 765/2006/EK tanácsi rendelet 8g. cikkének (3) bekezdése.	Ha az exportőr igazolja, hogy közbeszerzési szerződést kötött harmadik országos partnerével, ezért nem kell alkalmazni a klauzulát az EK rendelet 8g. cikk (3) bekezdése alapján.

Az előírások kapcsán mentességet élvező termékek (a 8457 10, a 8458 11, a 8458 91, a 8459 61, a 8466 93 vámtarifaszám alá tartozó termékek) harmadik országba történő **kivitelekor a fenti igazoláskódok egyikét sem kell szerepeltetni a vám-árunyilatkozatokon**, hiszen ezekre a termékekre nem vonatkoznak az előírások.⁴ Továbbá az EU rendelet és az EK rendelet fenti mellékleteiben vámtarifaszám alapján megtalálható áruk kivitelekor két, azonos jogcímmre hivatkozó igazoláskódot kell szerepeltetni az árunyilatkozatokon, a feldolgozás érdekében.

III. Az aktív feldolgozásban (bérmunka) előállított áruk kivitelére vonatkozó szabályok

Ha a szerződés az alvállalkozó és a címzett között jött létre – de a megbízó (bérnyártató) rendelkezik az áruk tulajdonjoga felett – az alábbiak szerint alkalmazandó a záradék.

A Bizottság álláspontja szerint az újrakiviteli tilalom biztosításáért az a személy felel, **aki az árukat exportálja, aki a harmadik országos leányvállalatnak exportálja, vagy aki a harmadik országos partnerrel (importőrrel) szerződéses kapcsolatban áll.** Ez azt jelenti, hogy a bérmunkánál (amikor a bérnyártató rendelkezik az áruk tulajdonjoga felett, a szerződés a bérnyártó és a címzett közt jött létre) – **ha a bérnyártó az exportőr – neki kell gondoskodnia az újrakiviteli tilalomra vonatkozó záradék alkalmazásáról**, függetlenül attól, hogy tulajdonjog átruházására nem kerül sor, és azonos feladónak szállítják vissza az árukat a későbbiekben.

A bérmunkát végző exportőr és a harmadik országos címzett közötti ügyletet **szerződéssel kell igazolni**, az előírások betartásáért a bérmunkát végző exportőr felel. Ugyanakkor nem feltétlenül kell szerződéses kapcsolatban lennie a **bérmunkát végzőnek** a harmadik országos címmel, de **ki kell kényszerítenie az előírások betartását.**

IV. Kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó szabályok

A Bizottság szerint a két vagy több fél közti megállapodásnál (szerződés) azonosíthatónak kell lennie a termékkörnek és az ügyletnek (bérmunka, eladás). **Ezért kapcsolt vállalkozásoknál**

⁴ Az EU rendelet 2. cikk (2) bekezdés a) pontja és az EK rendelet 8g. cikk (2) bekezdés a) pontja.

(anya- és leányvállalat) is a szerződésben kell szerepeltetni a záradékot az újrakiviteli tilalomról. Nem fogadható el a záradék nyilatkozaton, szállítólevélen vagy egyéb okmányon.

V. A szerződéssel szembeni követelmények

Egy szerződés létrejöhet szóban, írásban vagy ráutaló magatartással, azonban **az újrakiviteli tilalmat tartalmazó záradékot mégis írásba foglalva, a szerződés részeként kell kikötni.** A dokumentáció alapján **azonosíthatónak kell lennie a szerződést megkötő feleknek, a szerződéskötés időpontjának és az érintett termékeknek.** Az újrakiviteli tilalom kikötését tartalmazó **záradékot az illetékes hatóságok ellenőrzik.** Nem fogadható el az eljárásokban az ügyfél (exportőr) egyoldalú nyilatkozata az újrakivitel tilalmáról.

VI. Az újrakiviteli záradék szerepeltetése, annak ellenőrzése

A NAV vámszervei **ellenőrzik** a fenti táblázatban szereplő termékkörök **kiviteli vámeljáráshoz kapcsolódó, a harmadik országos címzettekkel kötött szerződéseket, az abban szereplő újrakiviteli klauzula tartalmát.**

Alapvető elvárás, hogy az ellenőrzésnél az ügylet dokumentációja alapján **azonosíthatók legyenek a szerződést megkötő felek, a szerződéskötés időpontja és az érintett termékek.** **Nem szükséges a teljes szerződést bemutatni,** de hitelt érdemlően **igazolni kell a szerződés megkötését, annak időpontját, és azt, hogy a kivitelre bejelentett árukra és az ügyletben érintett felekre vonatkozik.**

Az újrakiviteli tilalomra vonatkozó **záradék megjelenési formái** a teljesség igénye nélkül:

- eseti szerződésnél – megrendelés – a tilalmi záradék a **megrendelésen** vagy a **visszaigazoláson,** vagy az ezekhez **kapcsolódó szerződésen** szerepel;
- a megrendelésen vagy a visszaigazoláson elhelyezett **általános szerződési feltételek közt** szerepel;
- a **szerződések** – beleértve az általános szerződési feltételeket is – **tartalmazzák,** miszerint az exportőr minden harmadik országos partnere tudomásul veszi és elfogadja az áru harmadik országba történő tovább értékesítésére vonatkozó feltételeket;
- **ügynevezett végfelhasználói megállapodás vagy nyilatkozat** a harmadik országos partner vállalásával arról, hogy betartja az érintett termék kivitelére, újrakivitelére vonatkozó szabályokat;
- az **uniós anyavállalat harmadik országos céggel kötött szerződésben rögzíti azt a záradékot,** hogy a szerződést kötelező alkalmazni az abban nevesített leányvállalatokra is.

A NAV vámszervei minden esetben az adott eljárás valamennyi körülményét figyelembe véve és mérlegelve egyedi döntést hoznak, így a fent vázolt elméleti megoldási lehetőségek nem tekinthetők általános érvényűnek. A zökkenőmentes és gyors ügymenet érdekében javasoljuk,

hogy a szóban forgó vámeljáráásoknál álljon rendelkezésre az ügyletre vonatkozó, kiegészített szerződés.

A NAV 2024. július 10-ei – a tárgyban kiadott – tájékoztatását nem kell alkalmazni, helyébe jelen közlemény lép.

Budapest, 2024. október 31.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

ARCHÍVUM